ئەدۆنیس:

شیعر دەتوانێت مێژوو ڕاڤە بکاتەوە، بەڵام مێژوو ناتوانێت شیعر ڕاڤە بکات.

و:عەبدولموتەلیب عەبدوڵڵا

پ1/ ئایا شیعر لە قەیران دایە؟

–شیعر هەمیشە لە قەیراندایە، گرنگترین تایبەتمەندی شیعر ئەوەیە کە لە قەیراندا بمێنێتەوە، لە بەر گەلێك هۆ، یەکەمین ڕواڵەت لە ڕواڵەتەکانی ئەو قەیرانە پۆزش هێنانەوەیە بۆ زمان، بەوەی کە بۆتە هۆی لەناوچوونی شتگەلێك کە قسەی لە بارەوە کردوون. شاعیریش هەمیشە هەست بەوە دەکات ئەوەی کە دەیەوێت بیڵێتو دەیەوێت بیگاتێ نیمچە مەحاڵە، کاتێ شتێك کەشف دەکات ئەوسا بۆی دەردەکەوێت کە کۆمەڵێك شتی دیکە هەن دەبێ کەشفیان بکات.

ڕواڵەتی دووەم لە ڕواڵەتەکانی ئەو قەیرانە ئەوەیە کاتێ شاعیرێك لە نێوان ئەو شتانەی کە پێشینە بەرهەمی هێناون لە لایەكو ئەوەی ئەوانیدیکە لە لایەکی دیکە بەرهەمیان هێناوە، خۆی بە زمان دەپێوێ هەر زمانێك بێت (عەرەبی) بۆی دەردەکەوێت بۆ ئەوەی بگاتە ئەو ئاستە بەرزەی هەندێ لە پێشینانی خۆیو ئەوەی کە داهێنەرانی دیکە لە هەموو جیهان پێیگەیشتوون دەبێ هەوڵی زۆر بدات.

خەسڵەتەکانی شیعر ئەوەیە لە قەیراندا بێت، دواتر هەر ئەو قەیرانەیە شاعیر دووچاری دڵەڕاوکێ دەکات ئەو دڵەڕاوکێیەش شاعیر وا لێدەکات بەردەوام ئارەزووی تەجاوزکردنی خۆی هەبێت.

پەیوەندی شیعر بە خوێنەر، بە ڕواڵەتێك لە ڕواڵەتەکانی قەیرانی لاوەکی شیعر دەژمێردرێت، دەڵێن شیعر بە شێوەیەك لە شێوەکان ئابلۆقە دراوە، ئەوە ڕاستە، بەڵام بە چ پێوانەیەك ئەو ئابلۆقە مێژووییە دەپێورێت، ئایا بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە کە وەك دەڵێن زەمەنی ئەمڕۆ زەمەنی هونەرەکانی دیکەی وەك ڕۆمانو هونەری شێوەکاریو گۆرانییە، ڕاستە شتێك لەو بابەتە هەیە، بەڵام وابزانم ڕەوشی شیعری عەرەبی بەگشتی بەشێکە لە ڕەوشی شیعری جیهانی، ئەو جیهانەی کە تەکنیککاری نوێو زانستی نوێی تێدا لە دایك دەبێت. ئێمە لە جیهاندا لە دەروازەی کودەتایەکی مەعریفی داین، لێرەوە هەستدەکەم پەخشبوونی شیعر بە شێوە ئاسۆییەکەی لە کەمی دایە، بەڵام بە شێوە ستوونییەکەی لە زۆربووندایە، ئەوەی شێوە ئاسۆییەکە دەیدۆڕێنێت، شێوە ستوونییەکە

دەبیاتەوە، یەکێك لە رووکارەکانی سوودی ستوونی ئەوەیە کە خەریکە شیعرو زانست بەیەك دەگەیەنێت بە تایبەتی زانستی بۆشایی-ئەستێرەناسی کە لە بنەڕەتدا پێشبینییەکی شیعرئامێزە، بەو مانایەش شیعر ناشێ بپوکێتەوە، چونکە شیعر وەك خۆشەویستی و مەرگ بە شێوەیەکی گەردوونی بە مرۆڤەوە پەیوەستە، لە بەر ئەوەی خۆشەویستی و مەرگ ئامادەن بۆیە ناشێ شیعر ئابلۆقە بدرێت.

پ2/ هەندێك لە رەخنەگران قەسیدەی نوێ لە ئەدۆنیسییەت ، یان دەروێشییەت (سەر بە ئەدۆنیس، یان محمود دەروێش،و:ك) پۆلێن دەکەن، قسەی تۆ لەو بارەوە چییە؟

ئەوە پرسیاری یەکەمە بەڵام پرسیاری دووەم ئەوەیە تۆ لە یەکێك لە کەناڵە ئاسمانییەکان گووتت من دژی هەموو پەردەپۆشکردنێکم، پاشان بە پەردەپۆشکردنی گفتوگۆیەکەی خۆتت هەڵگوت و گووتت: پەردەپۆشی رەنگە بەشێك لە جوانی بخاتەوە..!

-پرسیاری یەکەمت لە خوێنەران بکە، نەك ئەدۆنیس و دەروێش. لای من ئەگەر وەڵامێك هەبێت ئەوەیە، کە من ئاواتم ئەوە نییە شیعر بێتە ئەدۆنیسی، حەزیش ناکەم کەس لاساییم بکاتەوە، یان بکەوێتە ژێر کاریگەریمەوە، چونکە سروشتی ئەزموونی من، شاعیران بەرەو داهێنان و دۆزینەوەی رێبازی تایبەت بەخۆیان پاڵ دەنێت، بۆ ئەوەی کەس لاسایی کەس نەکاتەوە.

هیوادارم پاڵنەری بنەڕەتی لە شاعیردا تاکایەتی بێت، چونکە لە رێگەی تاکایەتییەوە تەواو لە ئەوانیدیکە جیا دەبیتەوە، دەبێ لە هەموو سەرچاوەیەك دەرباز بیت و سەرچاوەی تایبەت بەخۆت و دنیابینی تایبەت بەخۆت هەبێت، هیوادارم هەموو شاعیرێك ئەو رێچکەیە بگرێتە بەر.

بەڵام پرسیاری دووەمت یان قسەت لە سەر قسەی من لە کەناڵە ئاسمانییەکان ئەو بیانوەی لە نێودژی قسەکانمدا دەیبینیت... راستە من پەردەپۆشی رەتدەکەمەوە بەڵام ئەگەر بخرێتە سەر شتە بۆگەنەکان، هەرگیز وەك جوانکاری رەتی ناکەمەوە، سەرپۆش هەتا لای خەڵکانی نا موسڵمانیش لە ئارادایە، ئەوەی من لەو کەناڵە ئاسمانییە گوتم هەر تەنها سەرنجێك بوو خستمە روو، ئەگەر ئەو خاڵانەی جوانی و سەرنج کێشکردن لە روخساری مرۆڤ ببینی کە لەگەڵ سەرپۆشین یان بە هۆی ئەو دەردەکەون، دەبینی سێنتەری سەرنج کێشکردن لێوو چاوە، کاتێك دایدەپۆشی ئەو جوانییە بەرجەستەتر دەبێت ئەوەی گوتم ئەوەبوو گوتم.

پ3/ دوای سەدەیەك گوزەرکردن بە رێنسانسدا، چۆن سەیری واقیعی عەقڵی عەرەبی دەکەیت؟

-ئەوەی دەیخەیتەروو گیروگرفتێکی تیۆری نییە، بەڵکو گشتییە و زیندووە و رۆژانە دەخرێتە روو، لەگەڵ رێزم بۆ هەموو بیریارانی سەردەمی رینسانس، من ناوی ئەو سەردەمە بە رینسانس نابەم، بەڵکو بە سەردەمی هەرەس ناوی دەبەم، هۆیەکەشی بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە، ئەو پرسیارە سەرەکییەی کە دەبایە لە رووی سیاسی و کۆمەڵایەتی و فیکری بکرایە، هەتا ئێستاشی لەگەڵدا بیت نەخراوەتەروو، ئەگەر خرابێتە رووش بە شێوەیەکی ناراستەوخۆ خراوەتە روو، نەك راستەوخۆ، من دەتوانم نموونەی زۆر لەو بارەوە پێشکەش بکەم، ئەوان بۆ یەکەمجارو دواجار حەقیقەتمان لە رێگەی سروشەوە پێدەبەخشن، پەروەردەی رۆشنبیریشمان هەر لەوێوەیە، ئەو مەسەلەیە نە لە سەردەمی رینیسانس و نە ئێستاش لە سەر ئاستی مەعریفی نەخراوەتە بەرچاو!

لە گۆڤاری (مواقف) هەوڵماندا ژمارەیەکی تایبەت دەربکەین، لە بارەی ئەو گیروگرفتە بنەڕەتییە، هەروەها ویستمان ژمارەیەکی تایبەت دەربکەین، لە سەر گیروگرفتی ئافرەت. دوو ژمارەمان دەرکرد کە بوونە دواین دوو

ژماره چونکه بیانووی ئەوەیان پێگرتین کە دەبێ بە شێوەیەکی یاسایی گفتوگۆ لە سەر ئافرەت بکەین، ئەوەش بووە هۆی داخستنی گۆڤارەکە، چونکە گۆڤارەکە دەیوست بە شێوەیەکی ریشەیی چاو بەو گیروگرفتانەدا بگێڕێتەوە کە تێیدا دەژین، کە تاکو ئێستا نەمانتوانیووە ئەو کارە بکەین، تەنها ئەوە نەبێت کە گۆڤارەکەیان راگرت.

من رەخنەی خۆم لە دەسەڵات کورت ناکەمەوە کە تروپکی دواکەوتنە، ئەوە لە بیر ناکەم کە لە خودی کۆمەڵگەدا چەندان شەپۆل‌و چەندان کەس هەن چەشنی دەسەڵات لە دواکەتندان...نموونە بۆ ئەوە زۆرە.

پ4/ پەیوەندی ئەدۆنیس بە شوێنەوە پەیوەندییەکی گیروگرفتئامێزە، دەتوانی قسە لەو بارەوە بکەیت؟

-مرۆڤ قورسە قسە لەخۆی بکات، من لەوانەم کە بە دوودڵی قسە لە شیعرو دنیابینی شیعری خۆیان دەکەن، چونکە شاعیر هەمیشە بەدوای شتەکاندا دەچێ، پشت بە دڵنیابوون نابەستێت. لە وەهمدایە، هەنگاو بە تاریکیدا دەنێت، هیچ حەقیقەتێکی لا نییە تا لە راڤەکردنی پەیوەندی بە زەمان‌و مەکان پشتی پێببەستێت.

ئێستا دوای بە سەرچوونی زەمەنێك هەوڵدەدەم خۆم لە شیعرەکانم جیا بکەمەوەو وەك خوێنەرێك سەیریان بکەم، کە سەیر دەکەم، پەیوەندیم بە مەکان‌و زەمان‌و مەرگ زاڵمانەیە، لەگەڵ ئەوەی منداڵیم نییە، چونکە من منداڵ بووم کارم دەکرد، کەچی ئێستا کە بیر لەو منداڵییە دەکەمەوە، منداڵی‌و شوێن، تێدەگەم ئەوەی کە ئارەزووی شاردنەوەی شوێنم تێدا بێدار دەکاتەوە منداڵیمە. ئەوە بنەڕەتی یەکەمە، بەڵام بنەڕەتی دووەم سەفەرکردنمە بە دنیادا لە رێگەی ئەو سەفەرانەوە بەراورد دەکەم لە نێوان ئەو نشتیمانەی کە ئینتمام بۆی هەیەو ئەو وڵاتانەی کە سەردانییان دەکەم، ئەوە فاکتەرێکی نەستییە لە کەشفکردنی شوێن. دابەشکردنی نێوان زەمان‌و مەکان گران دەکەوێتەوەو جیاکەرەوەیان لە نێواندا نییە.

ئەمڕۆ ئارەزوویەکی قووڵم هەیە بۆ پەیبردن بە شوێن لەو وڵاتەی کە تێدا لە دایك بووم، ئەوەش لەگەڵ ئارەزووم بە پەیبردن بە زەمان، هاوسەنگ دەکەێتەوە.

پ5/ پێشتر گوتوتە زمانی عەرەبی نیشتیمانی منە، هەستت بەرامبەر بە تاراوگە چییە؟

-مرۆڤ هەمیشە لە قەیراندایە، چەمکی وڵات چەمکێکە پڕ لە ناجووری، چونکە بە سیاسەت‌و دەسەڵات‌و مەسەلەی دیکەی جۆراوجۆر داپۆشراوە، نیشتیمان هەر تەنها سیستەمێك نییە، یان دەوڵەت یان جوگرافیا، بەڵکو مرۆڤ‌و ئازادییەکانی مرۆڤ‌و مافەکانیەتی، هەمیشە خەونی من ئەوە بووە لە نێوان مرۆڤایەتی مرۆڤ‌و ئەو شوێنەی ناوی دەنێن نیشتیمان پراکتیزە کردن هەبێت. چونکە ئەو پراکتیزەکردنە چەسپاو نییە ئیتر ئەگەر لە نیشتیمانیش دابم، هەستدەکەم لە تاراوگەدام. سەرەرای ئەوە، زمان بە مانا قوڵەکەی بە نیسبەت شاعیر ئەوەیە کە لە نێوان ئەوەی خەونی پێوە دەبینێت‌و ئەوەی کە تێیدا دەژیت یەکەیەك لە هاوگونجان هەبێت، بۆیە هەستدەکەم نیشتیمانی راستەقینەم لە زماندایە، ئەگەرچی خەیاڵی دەکەوێتەوە.. هەستدەکەم نیشتیمانم ئەو زمانەیە کە پێی دەنووسم.

پ6/ ئەزموونی شیعریت تا چەند لەگەڵ دنیابینی شیعریت بەیەکەوە هەڵدەچن؟

-ئەو پرسیارە وام لێدەکات لە سەر خۆم قسە بکەم، بە راستگۆییەوە دەڵێم دوای پەنجا ساڵ لە نووسینی شیعر کەچی هیچم نەکردووە، ئەگەر توانام هەبێت سێیەکی شیعرم بسڕمەوە، بە هیچ جۆرێك دوودڵ نابم، چونکە ئەوەی خەونی پێوە دەبینم تەنها کەمێکم لێ بەرهەمهێناوە.

پ7/ ئەمرۆ (بەیروت) لە هەموو ئاستەکاندا لە جۆرێك لە شەڕدا دەژێت، ئەوەش لەوەی ساڵی 1982 دەچێت، چ لە رووی ئابلۆقەو چ لە رووی گۆڕانکارییە گەورەکاندا، تۆ رات چییە؟

–پێموانییە لێرەدا گۆڕانکاری گەورە لە ئاستێکی قووڵدا هەبێت، لوبنان تایفەگەری دروستی کردووە، شەڕی لوبنان شەڕێکی کۆمەڵایەتی و فیکری نییە، شەڕێکە لە سەر دابەش کردنی تایفەگەری نەك شەڕی کۆمەڵایەتی کاریگەر، چونکە ئەسڵەن هیچ گۆڕانکارییەك لە رەگەزە سەرەکییەکانیدا نەکراوە، بۆیە هیچ گۆڕانکارییەك لە بونیادی کۆمەڵایەتیدا بەدەست ناهێنێت.

پ8/ لە گفتوگۆ لەگەڵ ئەویدیکەدا چ دەڵێیت؟

–گفتوگۆکردن لەگەڵ ئەویدیکە شتێکی ئاسان نییە، راستگۆییش لەگەڵ خود لە کۆمەڵگەیەکی وەك کۆمەڵگەی ئێمە، کە تاك تێیدا هیچ ماف و ئازادییەکی نییەو ناتوانێت قسە لەخۆی بکات، قسە لەخۆ کردن وەك مردن وایە، ئایا لەو حاڵەتەدا بە شێوەیەکی راستگۆیانە دەتوانم قسە لە گیروگرفتەکانی خۆم بکەم؟ ئەگەر توانیم ئایا دەتوانم ئەو قسانەم یان دیالۆگ لەگەڵ خۆم لە کتێبێك یان گۆڤارێکدا بڵاو بکەمەوە؟

کەواتە ئەگەر کەسێك نەتوانێت گفتوگۆ لەگەڵ خۆی بکات، چۆن دەتوانێت دیالۆگ لەگەڵ ئەودیکەدا دروست بکات؟!

هەموو کەسێك لە ئێمە لە نێو کەسێتییەکی وەهمیدا دەژیت، کەسێتییەك کە بە پەیوەندی کۆمەڵایەتی و رۆشنبیریی باو رەنگ کراوە، کاتێك بیەوێت ئەو پەیوەندییە بشکێنێ بەخۆشی لەگەڵیدا دەشکێت، ئەوەش بۆ هۆیەکی بنەڕەتی دەگەڕێتەوە ئەویش ئەوەیە، کە ئێمە نەمانتوانیووە دەوڵەتێکی مەدەنی دروست بکەین. کاتێك کە تاکێك لە ئێمە لە کۆمەڵگەیەکی دیکەدا دەژی، دەبینین لە هەموو بوارەکان سەردەکەوێت، چونکە رێگە لە بەرامبەری کراوەیە بۆ ئەوەی بلیمەتی خۆی تێدا بەجێ بهێنێت، بەڵام خودی ئەو تاکە لە کۆمەڵگەی عەرەبی سەرکەوتن بەدەست ناهێنێت و بەردەوام رووبەرووی کێشەی نێوان خۆی و پرۆسیسەکردنی بلیمەتییەکەی دەبێتەوە.

لێرەوە دەبینین ئەو تاکە عەرەبییەی کە لە دەرەوەی کۆمەڵگەکەی خۆی دەژی، توانای دیالۆگی ئەویدیکەی هەیە...بەڵام ئێمە هەمیشە بیانوو بۆ دواخستنی رووبەڕووبوونەوەی شتە حەقیقیەکان دەهێنینەوە جارێك بە ناوی سیاسەت، جارێکی دیکە بە ناوی ئاین جاری سێیەم بە ناوی ململانێ لەگەڵ بێگانەدا.. بەمجۆرە گفتوگۆی ئێمە وەك گەلێك لەگەڵ دنیادا گفتوگۆیەکی پڕ لە کەموکوڕییە، رەوشەکەمان وامان لێدەکات لە دیالۆکدا لە ئاستێکی نزمتری ئەوانیدیکە دابین، گفتوگۆی مەسیحی و ئیسلام درۆیەکە، سیاسییەکان تێیدا سوود مەندن، چونکە لە جەوهەردا گفتوگۆ لە نێوان دوو رەتکەرەوەدا مەیسەر نابێت، ئەوە بۆ خۆی جۆرێکە لە نواندن.

پ9/ ئیگۆ لای ئەدۆنیس لە شیعردا هەیە، رەنگە زاڵیش بێت، بۆچی ئەدۆنیس لە ئیگۆ رادەکات؟

–لێرەدا ئیگۆی تاکگەرای دڵخۆش هەیەو ئیگۆی مەعریفیش هەیە، سوکرات دەڵێت: (خۆت بناسە) قوڵترین شتێك لە مرۆڤ هەبێت، خۆ ناسینە. بۆ ئەوەی دیالۆگ لەگەڵ ئەویدیکە بکەیت دەبێ شتێکت بۆ گوتن پێ بێت، ئەگینا قسە کردن لە ئیگۆ، ئەفسانەئامێز دەکەوێتەوە...ئەگەر کۆمەڵگەی عەرەبی لە کاریگەری خۆرئاوا بەتاڵ بکەینەوە چی لێ دەمێنێتەوە؟ ئێمە توانای گفتوگۆی ئەویدیکەمان نییە تەنها ئەو کاتە نەبێت کە لەگەڵ ئەو

جیاواز دەکەوینەوە.

پ10/ کاتێك شیعر دەنووسیت چۆن لە ئەدۆنیسی رەخنەگر جیا دەبیتەوە؟

-ئەوە گران دەکەوێتەوە، بۆیە هەوڵدەدەم ئەو کاتە بنووسم کە خەوم لێکەوتووە. گوتەزایەکی گەورە هەیە بۆ پێغەمبەر (د.خ) دەگەڕێتەوە دەڵێت: خەڵك خەوی لێکەوتووە، ئەگەر مردن هات بێداریان بکەنەوە، کاتێك منیش شیعر دەنووسم مردووم.

پ11/ تۆ بۆ چەندان خەڵات پاڵێوراویت، لەوانەش نۆبلی ئەدەبی..چۆن تەماشای خەڵات دەکەیت؟

-خەڵات، ڕێز لێنانی کۆمەڵگەیە بۆ ئەو داهێنەرانەی لەو کۆمەڵگەیە دەژین، کۆمەڵگە نە سیاسەت دروستی دەکات نە ئابووری نە ئایین، کۆمەڵگە داهێنەران دروستی دەکەن، من شەرم لەوە دەکەم کە کۆمەڵگەیەکی وەك سوریا هیچ خەڵاتێکی حەقیقی بۆ ئیبداع تێدا بەدی ناکرێت، دواجار خەڵات گرنگی کۆمەڵگە بە داهێنەرانی دەخاتە روو. پێویستە شاعیرو داهێنەران گرنگی بە خەڵات نەدەن، بەڵکو دەبێ گرنگی بە شیعرو قوڵی شیعر بدەن.

پ12/ تۆ تێکدەری شیعری عەرەبی، وات پێدەڵێن تۆ چی دەڵێیت؟

-من تێکدەرم شانازی بەو تێکدانە دەکەم، تەنها شتێکم بدەرێ لە کۆمەڵگەی عەرەبی پێویستی بە تێکدان نەبێت، هیوادارم ئەو تێکدانەی من ریشەیی بکەوێتەوە.

پ13/ ئایا ئەوەی وەك نوێنەری تازەگەری کاری گۆڕان (دینامیك) بوو، ئەو کودەتای لە سەر نوێنەری کەلەپورێك کرد کە کاری جێگیرکردن (ستاتیك) بوو؟

-وەك من بزانم مەسەلەکە ئەوهای نییە، رەنگە کتێبەکەت نەخوێندبێتەوە. ستاتیكو دینامیك هەر تەنها دوو زاراوەن بۆ دراسەکردنی بزاڤی رۆشنبیریی عەرەبی لە سێ چەرخی یەکەمدا.. جێگیر (ستایتك) بە شێوەیەکی رەها ستاتیك نییە، هەروەها دینامیکیش، بە رای من ئەوەی گرنگ دەکەوێتەوە ئەوە بوو کە هەموو ئەو شتانەی پەراوێزکرابوون، پەڕکراوەکان، هەروەها وەك بێ باوەڕی و کفر دەژمێردران، من بەرجەستەم کردن، چونکە لە دەرەوەی ناوکۆیی کەلەپوری عەرەبی سەیرم کردن.

مێژووی ئێمە وەك مێژووی دەسەڵات نووسراوەتەوە، مێژووی گەل ونە، ئەوەی هەمانە مێژووی گەل نییە، مێژووی ئیبداع... نییە، لە رێگەی گۆڕانکارییەوە هەوڵمدا ئەو شتە پەراوێزکراوانە بەرجەستە بکەم، دووبارە بیانخەمەوە نێو کەلەپورەوە.

سەرەتا شیعری نوێ لە (ئەبو تەمام)و (ئەبو نەواس)ەوە دەستی پێکرد، هیچ لە ئێمە نەگەیشتۆتە ئەوەی کە (میعری) پێی گەیشتووە، میعری بۆ خۆی بە تەنها گیروگرفتی ئایینی وەك دامەرزاو هێنا نێوەوە نەك وەك بیروڕای تاك... پێویستە دووبارە چاو بە چەمکی تازەگەریدا بخشێنینەوە، شیعری عەرەبی حەقیقەتی لێدانی دڵمان نیشان دەدات، دەبێ ئابلۆقە لە سەر زمانی عەرەبیو مۆسیقای عەرەبی لابەرین، شیعری عەرەبی گەروەترە لەو شەنزە بەحرەی هەیە...من هیچ کاتێك کارم بۆ ئەوە نەکردووە کودەتای دژی (ئەمرولقەیس) بەرپا بکەم، کێ ئەوە دەتوانێت؟ هیچ کەسێك..شیعر بە تەنیا ناسنامەی خۆی بە گەلێك دەبەخشێت، ئێمە دەتوانین مێژووی عەرەبی بە شیعر راڤە بکەینەوە، بەڵام مێژوو ناتوانێت شیعر راڤە بکات.

پ14/ ئەدۆنیس سەرەڕای پێشەنگایەتی، پردی شیعرییەتێکی تایبەتی نێوان عەرەبو فەرەنسایە، ئایا

خاڵەکانی بەیەکگەیشتنی بەشی شیعری عەرەبیو ئەوە بەشەی کە تەرجەمەت کردوون، لە کوێ دەبینیت؟

–بەراوردکردنی نێوان دوو شاعیر یان دوو ڕەسام یان ئەوانیدیکە گران دەکەوێتەوە، هەموو داهێنەرێك دنیای تایبەت بەخۆی هەیە، ئوستادی زانکۆ بەو بەراوردەکردنانە هەڵدەسێت، من لەوان نیم کە سەر بە ئەدەبی بەراوردکارین.. بۆ نموونە هیچ ڕێگەیەك بۆ بەراوردکردن لە نێوان (موتەنی)و (میعری) دا نییە، چونکە هەر یەکە جیهانی تایبەتو دنیابینی خۆی هەیە.. لێرە حەساسیەتێکی عەرەبیو کەشوهەوایەکی عەرەبی هەیە، کە تایبەتمەندییەکی دروست کردووە، ئەو تایبەتمەندییە کاریگەری بە سەر شیعری خۆرئاوایی زیاترە، لە کاریگەری شیعری خۆرئاوایی بە سەر ئێمەدا.

پ15/ سووربوون لە سەر کۆمەڵێك ناو: ئەلموتەنەبی، مهیار، ئیسماعیل، سەقەر قورەیش،... هەموو ئەوانە پشت بە پێدراوی عەرەبی دەبەستن..ئایا ئەوە تاراوگەو دەریاکانن یان شتی دیکە؟

– لە دنیادا گلگامێش کۆنترین قەسیدەیە کە گیروگرفتی تاراوگەکراوەکانو گەڕان بە دوای نهێنی دنیاو هەوڵدان بۆ دەست بەسەراگرتنی ئەو نهێنییەی خستۆتە ڕوو.

من لەو بڕوایەدام کە مرۆڤ هەمیشە تاراوگەکراو دەمێنێتەوە، هەتا ئەگەر بۆ وڵاتەکەشی بگەڕێتەوە، نیشتیمان لە ئێمەدا تاراوگەیەکی دیکەیە، ئەویدیکە تاراوگەیەکی دوورترە، جیاوازی نێوانیان بە جۆری تاراوگەکردنەوە بەند نییە، بەڵکو لە پلەی تاراوگەکردندایە.

تێبینی:

لە پارێزگای (ئەلرەقە) شاعیری ناسراو (ئەدۆنیس) لەگەڵ دەستەیەك لە ڕۆشنبیران بە ئامادەگی ڕووباری (فورات) وەك گەواهیدەرێکی هەمیشەیی لەماڵێکی یۆنانی گەشتیاری کەنار فورات کۆبۆوە، ئەو کۆبوونەوەیە بە شێوەیەکی فەرمی لە ڕێگەی هەوڵی (سەید حەموود موسا) بەڕێوەبەری ڕۆشنبیریی پارێزگای (ئەلرەقە)و دکتۆر (ئەحمەد حافز سدیق)ی شاعیر ڕێکخرا.

ڕۆمان نووسی گەورە (ئیبراهیم ئەلخەلیل)و شاعیر (عەبدوللەتیف خەتاب)و دکتۆر (ئەحمەد حافز) شاعیریان پێشکەش کرد، بەر لە گفتوگۆ (ئەدۆنیس)ی شاعیر لە وشەیەکی سۆزئامێزدا گوتی: ئەو کاتەی کە دڵخۆشی بە ترۆپك دەگات، خەمناك دەبم، هەروەك ئەو کاتەی کە خەم بە ترۆپك دەکات هەست بە کامەرانی دەکەم، ئێستا هەستم تێکەڵەیەکە لە کامەرانیو خەم، دڵخۆشم چونکە سەردانی شوێنکم کردووە نزیکەی نیو سەدەیە خەونی پێوە دەبینم ئەو کاتەی قەسیدەی (سەقەر قورەیش)م نووسی حەزم دەکرد ئەو شوێنەی کە سەقەری قورەیشی فورات تەعبیری لێدەکرد، ببینم، ئێستا دوای نیو سەدە ئەو خەونەم هاتە دی. خەمباریم لەوە دێت کە باری گرانی ژیانم ڕێگەی دیتنی ئەو شوێنەی لێگرتبووم.

ڕێگەم بدەن سپاسی هاوڕێم دکتۆر ئەحمەد حافز و سەید حموود موساو هەموو ئەوانە بکەم، کە وایان کرد کامەرانیم بە سەر خەمەکانمدا زاڵ بێت.

سەرچاوە:

البريد الإلكتروني :

E - mail: admin@thawra.com

| الثورة | | الموقف الرياضي | | الجماهير | | الوحدة | | العروبة | | الفداء | | الصفحة الرئيسية | | الفرات |

مؤسسة الوحدة للصحافة والطباعة والنشر ـ دمشق ـ سورية ، ثقافة
الاحد 2005/9/18

محمد جاسم الحميدي